

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
DOMOWEJ NA TERENIE GMINY OBRAZÓW
NA LATA 2023-2030**

I. WSTĘP

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej dla Gminy Obrazów na lata 2023-2030, zwany dalej Programem, został opracowany w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz minimalizowania jej negatywnych następstw w życiu lokalnego społeczeństwa. Jest to dokument, którego zadaniem jest wprowadzenie w życie działań, mających na celu udzielanie pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej, a także podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc, zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na skalę zjawiska przemocy domowej. Zadaniem Programu jest wprowadzenie takich rozwiązań, które pozwolą na sprawne działanie służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doświadczającym przemocy, jak również umożliwią pracę ze sprawcami przemocy. Przemoc w rodzinie stanowi poważny problem społeczny, jest ściśle powiązana z innymi obszarami wymagającymi działań ze strony wielu specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie działań i zasobów różnych jednostek daje szansę na podniesienie skuteczności udzielonego wsparcia. Program wyznacza również główne kierunki działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w celu skutecznego reagowania na zjawisko przemocy. Potrzeba opracowania Programu wynika nie tylko z przesłanek formalnych, ale również z odczuwalnych, negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy Obrazów.

Rodzina w życiu każdego człowieka ma swój szczególny wymiar, gdyż to ona z założenia powinna gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka, jego system wartości i norm. Zwyczaje czy tradycje rodzinne mają nie tylko duży wpływ na model życia rodzinnego, lecz mają także znaczenie w relacjach i funkcjonowaniu człowieka na innych płaszczyznach życia społecznego. Jednym z podstawowych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest dążenie do stworzenia warunków umożliwiających pełny rozwój i model prawidłowego funkcjonowania rodziny jak również zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych zagrażających bezpieczeństwu, w tym przemocy domowej.

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 listopada 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W myśl ustawowej definicji przemoc to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doświadczającej przemocy domowej”.

Biorąc pod uwagę ustawową definicję przemocy domowej należy zaznaczyć, iż aby można było mówić o przemoc domowej, osoba stosująca przemoc domową musi mieć nad osobą doznającą przemocy domowej przewagę fizyczną, psychiczną, ekonomiczną bądź połączenie wszystkich przewag.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej jako przemoc domowa zaliczyć możemy w szczególności działania lub zaniechania, które:

- a) narażają tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszają jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodują szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołując u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczają lub pozbawiają tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszają prywatność tej osoby lub wzbudzają u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane są za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

W art. 2 ust. 1 pkt 2 cytowanej ustawy, ustawodawca wskazał katalog osób doznających przemocy domowej, który obejmuje następujące osoby, wobec których stosowana jest przemoc domowa:

- a) małżonka, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego, będącego świadkiem przemocy domowej lub wobec którego stosowana jest przemoc domowa.

Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy:

- ✓ **Przemoc fizyczna- naruszenie nietykalności fizycznej.** Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.
- ✓ **Przemoc psychiczna - naruszenie godności osobistej.** Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp. (jest najczęstszą formą przemocy trudną do udowodnienia).
- ✓ **Przemoc seksualna - naruszenie intymności.** Przemoc seksualna polega na zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.
- ✓ **Przemoc ekonomiczna - naruszenie własności.** Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.
- ✓ **Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.** Zaniedbanie wiąże się z niezaspokojeniem podstawowych potrzeb psychicznych i fizycznych osób bliskich tj.: niewłaściwe odżywanie i ubieranie, niedostateczna ochrona zdrowia, brak właściwej edukacji, niezaspokajanie potrzeby miłości, przynależności i szacunku.

Przemoc domowa ma tragiczne konsekwencje nie tylko dla samej osoby doznającej przemocy, ale także dla całego społeczeństwa. Jest zjawiskiem negatywnym, mającym duży

wpływ na rozwój człowieka na każdym etapie jego życia. Przemoc stanowi poważny problem społeczny, jest ściśle powiązana z innymi obszarami wymagającymi działań ze strony wielu specjalistów, instytucji czy organizacji. Stworzenie jednolitej strategii wsparcia daje możliwość podniesienia efektywności udzielanej pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Biorąc powyższe pod uwagę należy uznać, iż potrzeba stworzenia Programu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala również na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Obrazów.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE OBRAZÓW

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do zbadania, ze względu na fakt, iż dotyczy najbardziej intymnej sfery życia człowieka. Ogólne szacowanie skali przemocy domowej obarczone jest dużym błędem ze względu na społeczne ograniczenia w ujawnianiu tego rodzaju problemów. Ofiary przemocy nie zawsze chcą zdradzać sprawy, które uznają za wstydlive. W konsekwencji większość przypadków przemocy nadal nie jest ujawniona. Zjawisko to przez wiele lat było marginalizowane, a podejmowane działania miały jedynie na celu odizolowanie osoby doznającej przemocy od osoby stosującej przemoc. Istnieje zatem potrzeba podejmowania kompleksowych działań skierowanych do ofiar przemocy w rodzinie jak również osób stosujących przemoc. Od problemu przemocy nie są wolne również rodziny zamieszkujące Gminę Obrazów. Przemoc domowa często łączy się z problemem nadużywania alkoholu i występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym.

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy, w tym przemocy domowej wykorzystano dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrazowie. Uchwałą Rady Gminy w Obrazowie został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który skupia przedstawicieli różnych instytucji, którzy poprzez współpracę i skoordynowane działania mają nieść pomoc osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałać zjawisku przemocy na terenie Gminy Obrazów.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej wchodzi przedstawiciele poszczególnych instytucji:

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrazowie
- Komendy Powiatowej Policji w Sandomierzu
- Sądu Rejonowego w Sandomierzu
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Obrazowie
- Ochrony Zdrowia
- Oświaty

W ujawnionych przypadkach podejrzenia występowania przemocy domowej wdrażana jest procedura Niebieskiej Karty, która obejmuje ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli wymienionych instytucji. Działania te monitoruje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela nr 1. Liczba Niebieskich Kart w latach 2016-2022 w Gminie Obrazów

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	<u>Razem</u>
Liczba Niebieskich Kart	10	11	13	15	15	16	17	<u>97</u>

Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Obrazów została przeprowadzona w oparciu o posiadane dane i statystyki. W latach 2016-2022 do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło łącznie 97 formularzy Niebieskich Kart.

Tabela nr 2. Instytucje wszczynające procedurę Niebieskiej Karty

Instytucja wszczynająca procedurę NK	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	<u>Razem</u>
Policja	10	11	13	15	14	15	17	95
Pomoc	0	0	0	0	1	1	0	

społeczna								2
Służba zdrowia	0	0	0	0	0	0	0	0
Oświata	0	0	0	0	0	0	0	0
GKRPA	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	10	11	13	15	15	16	17	<u>97</u>

Funkcjonariusze Policji wszczęli 95 procedur Niebieska Karta. Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrazowie wypełnili 2 formularze Niebieska Karta.

Z powyższych danych wynika, że Policja jest instytucją wiodącą w identyfikacji problemu przemocy domowej w rodzinach na terenie Gminy Obrazów.

Tabela nr 3. Charakterystyka sprawców przemocy.

Charakterystyka sprawców przemocy	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	<u>Razem</u>
Nadużywający alkoholu	2	7	5	4	3	2	4	<u>27</u>
Leczony psychiatrycznie	0	0	0	0	0	0	0	<u>0</u>
Nadużywający środków odurzających	0	0	0	0	0	0	0	<u>0</u>

Analizując powyższe dane należy zauważyć, że w rodzinach, w których została wszczęta procedura Niebieska Karta przede wszystkim istnieje problem nadużywania lub uzależnienia od alkoholu sprawców przemocy. Dane na temat zjawiska nadużywania alkoholu na terenie gminy gromadzi Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Obrazowie. Osoby nadużywające lub uzależnione od alkoholu kierowane są do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i ich Rodzin w Obrazowie. W Punkcie Konsultacyjnym

prowadzone jest poradnictwo z zakresu psychologicznego oraz pracy terapeutycznej ds. uzależnień z dorosłymi, młodzieżą i dziećmi. Osoby i rodziny zagrożone zjawiskiem przemocy mogą korzystać z porad psychologa, które mają na celu m.in. wzmacnianie działań na rzecz ochrony przed przemocą i zmianę sytuacji życiowej tych osób.

Tabela nr 4. Liczba osób korzystających z porad dot. problemu przemocy

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Razem
Liczba osób	16	15	16	10	13	5	2	77

Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrazowie i Zespołu Interdyscyplinarnego w analizowanym okresie tj. 2016-2022 zauważyć należy, iż przemoc domowa nadal jest często występującym zjawiskiem w rodzinach. O ile w przypadku rodzin dysfunkcyjnych, sąsiedzi, znajomi bądź dalsza rodzina zgłasza fakt przemocy, o tyle trudniej wykryć zjawisko przemocy w rodzinach dobrze sytuowanych, w których członkowie często pełnią wysokie funkcje w życiu zawodowym. W środowisku lokalnym zjawisko przemocy nadal pozostaje tematem wstydlivym, zwłaszcza dla osób doznających przemocy. Potwierdzeniem tego faktu są chociażby dane dotyczące liczby osób korzystających z porad dot. problemu przemocy z terenu Gminy Obrazów, gdzie w roku 2022, z poradnictwa skorzystały tylko 2 osoby.

Podsumowując diagnozę zjawiska przemocy w Gminie Obrazów w latach 2016-2022 można zauważyć, iż mimo szeregu działań profilaktycznych podejmowanych w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, problem PRZEMOCY należy uznać za wymagający dalszej interwencji, zwłaszcza w rodzinach, gdzie znajdują się dzieci. Aby zapobiegać przemocy domowej i zwalczać jej niekorzystne skutki należy zwiększyć skuteczność dotychczasowych działań, co będzie stanowić główny cel programu. Nieocenioną rolę w tej kwestii niewątpliwie odgrywać będzie działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej i grup diagnostyczno- pomocowych.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej jest istotnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy domowej, który integruje działania wielu służb. Obecny skład Zespołu został powołany Uchwałą Nr LIV/338/2023 Rady Gminy w Obrazowie z dnia 29 sierpnia 2023 r., w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji,

Oświaty, Ochrony Zdrowia, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Sądu. Zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące.

II. I. BADANIA ANKIETOWE MIESZKAŃCÓW

W ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2030 przeprowadzona została wśród mieszkańców z terenu Gminy Obrazów anonimowa ankieta, w celu dokonania prawidłowej diagnozy zjawiska przemocy domowej w Obrazowie.

1. Charakterystyka badania

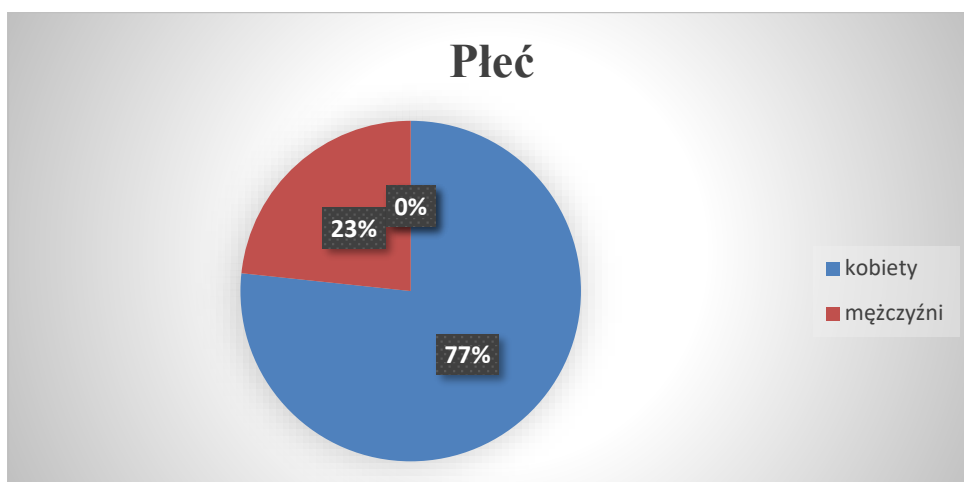
Cel badania:

Celem badania było poznanie skali zjawiska przemocy, w szczególności przemocy domowej w rodzinie, a także ocena działań, których celem jej przeciwdziałanie oraz ocena świadomości osób dorosłych na temat zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Obrazów. Realizując badanie skupiono się przede wszystkim na uzyskaniu informacji na temat wiedzy o przypadkach występowania lokalnie różnych form przemocy oraz oceny prowadzonych działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy. Badaniem objęto dorosłych mieszkańców z terenu Gminy Obrazów.

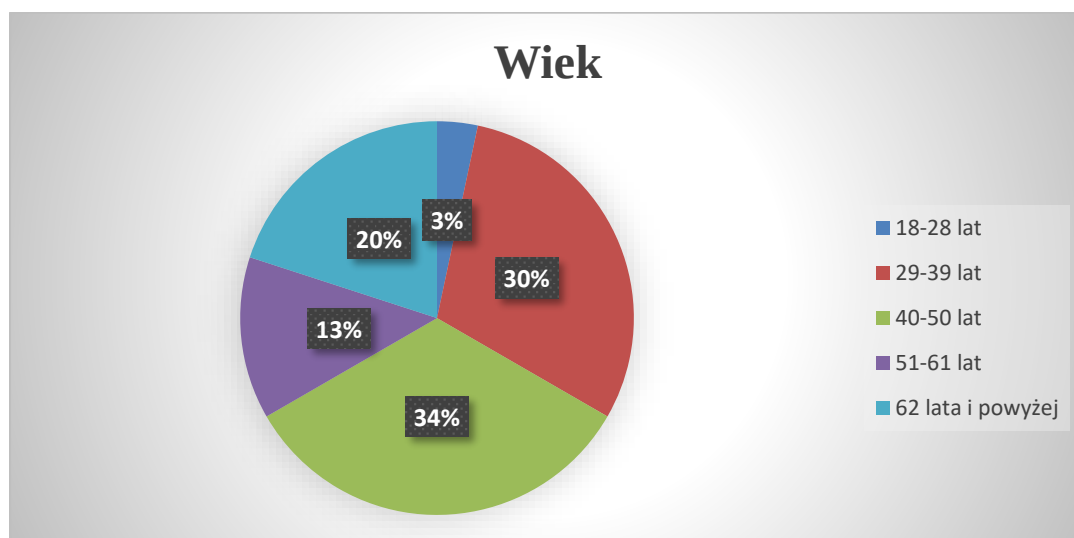
2. Charakterystyka badanej grupy:

Dorośli mieszkańcy Gminy Obrazów. Badaniami objęto 30 dorosłych mieszkańców Gminy Obrazów. Wśród badanych osób, 77 % stanowiły kobiety, natomiast 23% - mężczyźni. Poniższe tabele przedstawiają wybrane charakterystyki grupy badanych dorosłych mieszkańców.

Wykres 1. Płeć badanych respondentów

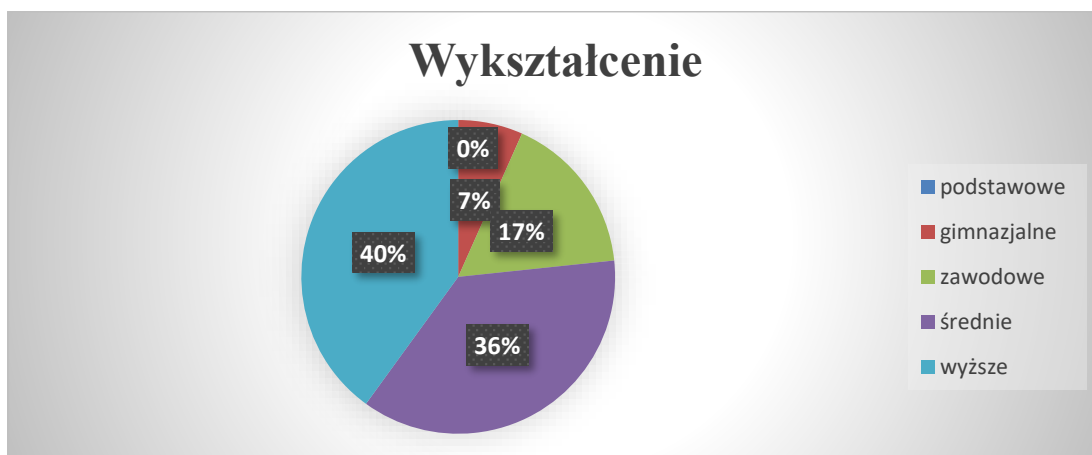

Wykres. 2. Wiek badanych mieszkańców

Powyższy wykres przedstawia wyniki dotyczące wieku badanych mieszkańców Gminy Obrazów. 3% respondentów z terenu Gminy Obrazów stanowiły mieszkańcy w przedziale wiekowym 18-28 lat, 34% respondentów znajdowało się w przedziale wieku 45-50 lat, 30% badanych – w przedziale wiekowym 29-39 lat, 17% respondentów – powyżej 45 - 60 lat, natomiast 13% badanych mieszkańców miało 51-61 lat, w przedziale wiekowym 62 lata i powyżej ankietowanych było 20% respondentów.

Wykres. 3. Wykształcenie badanych mieszkańców

Dokonując analizy badanych danych za pomocą wykresu nr. 3 zauważyć możemy, iż większość badanych mieszkańców Gminy Obrazów (40%) posiadała wykształcenie wyższe, 36% respondentów zakończyła edukację z wykształceniem średnim, 17% badanych mieszkańców posiadało wykształcenie zawodowe. Wśród badanych znajdowały się również osoby z wykształceniem gimnazjalnym. Odpowiedziało w ten sposób 7% respondentów.

Wykres. 4. Czas zamieszkania na terenie Gminy Obrazów

Wśród badanych respondentów większość, bo aż 70% badanych oświadczyła, iż na terenie gminy zamieszkuje już 21 lat i dłużej, w przedziale wiekowym od 16-20 lat mieszka zaledwie 3% respondentów. Od 11-15 lat- 10 % badanych, 14% oświadczyło, iż zamieszkuje na terenie gminy już od 5-10 lat. Do 5 lat zamieszkuje 3% ankietowanych mieszkańców.

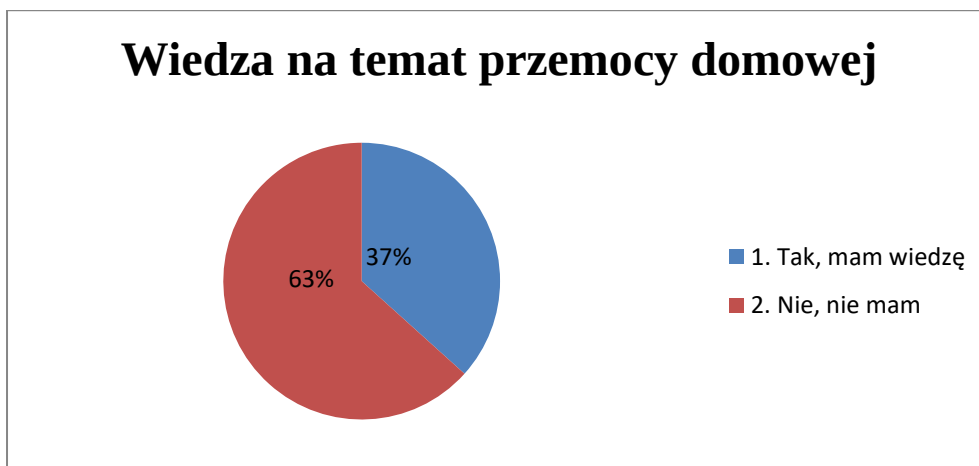
3. Wykorzystana metoda i technika badawcza

Badanie dorosłych mieszkańców Gminy Obrazów zrealizowane zostało przy użyciu standaryzowanego kwestionariusza ankiety rozdawanego i odbieranego przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrazowie w Ośrodku OPS- u oraz udostępnionej ankiety w formie elektronicznej na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej. W przypadku badań dorosłych mieszkańców posłużono się ankietą o wysokim poziomie standaryzacji, co oznacza, że wszystkie pytania miały charakter zamknięty. Zastosowany w badaniu kwestionariusz został umieszczony na końcu raportu w aneksie.

4. Wyniki badań wśród mieszkańców z terenu Gminy Obrazów

W naszym badaniu interesowało nas przede wszystkim zbadanie poziomu wiedzy badanych mieszkańców na temat zjawiska przemocy domowej, instytucji wsparcia, reakcji na przemoc i satysfakcji z podejmowanych przez gminę działań w tym zakresie. Na początek zapytaliśmy, czy osoba badana ma wiedzę o występowaniu przemocy domowej w najbliższym otoczeniu (rodzina, znajomi, sąsiedztwo).

Wykres. 5. Wiedza mieszkańców Gminy Obrazów na temat występowania przemocy domowej w najbliższym otoczeniu

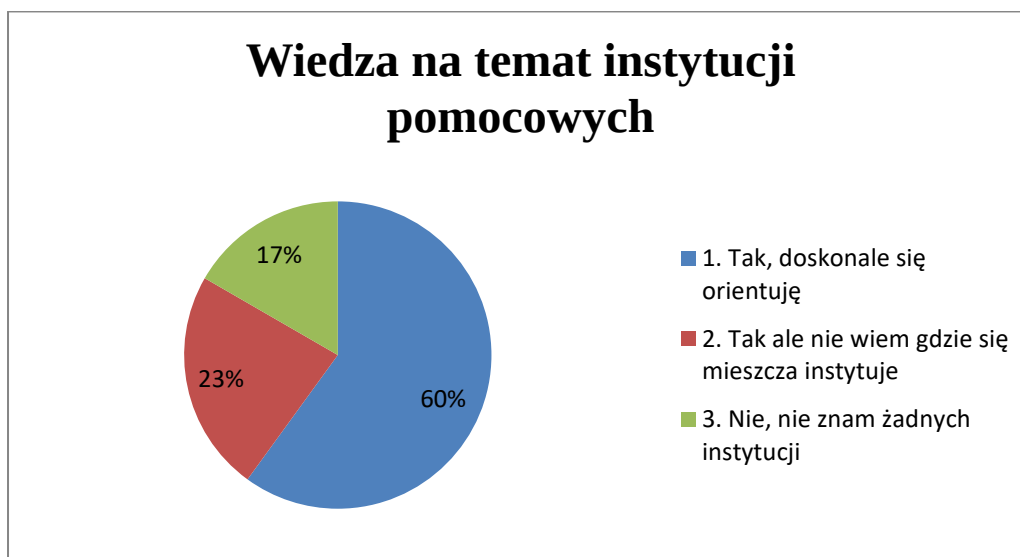
Wśród badanych mieszkańców 63% respondentów odpowiedziało, że nie ma wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej w najbliższym otoczeniu, natomiast 37% ankietowanych potwierdziło, iż posiada wiedzę.

Wykres. 6. Gotowość mieszkańców do reagowania na zjawisko przemocy w najbliższym otoczeniu

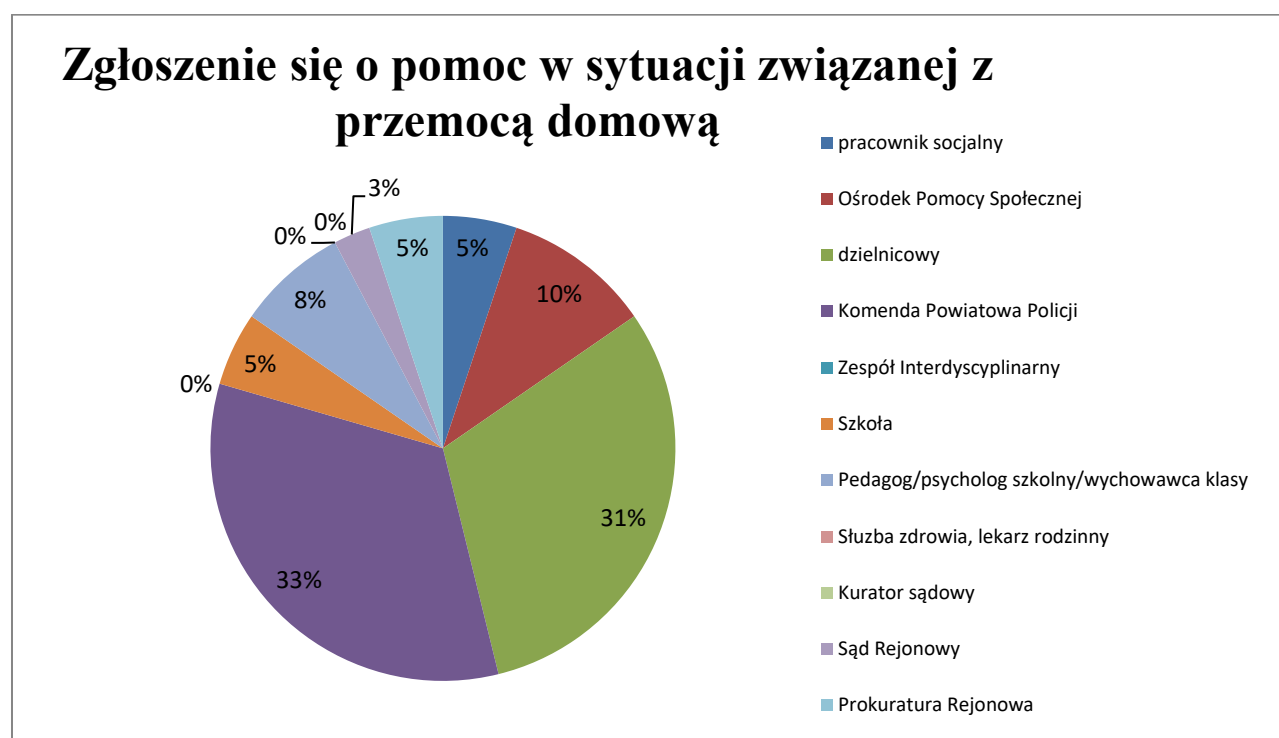
Powyższy wykres przedstawia czy i w jakim stopniu mieszkańcy są gotowi reagować na zjawisko przemocy domowej i tak większość ankietowanych tj. 70% jest zdecydowana by reagować jawnie na przemoc w najbliższym otoczeniu, 17% jest zdecydowana by reagować, ale anonimowo, natomiast 13% respondentów nie będzie reagować na zjawisko przemocy.

Wykres. 7. Wiedza na temat instytucji wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej

W wykresie 7 zostały przedstawione dane na temat wiedzy mieszkańców dot. instytucji, które świadczą pomoc osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy. Większość tj. 60% ankietowanych odpowiedziało, że tak doskonale się orientuje o instytucjach, które wspierają osoby doświadczające przemocy, 23% ankietowanych odpowiedziało, że wie o takich instytucjach, natomiast nie wie, gdzie się znajdują, a 17% nie zna żadnych instytucji pomocowych.

Wykres. 8. Instytucja bądź osoba, do której zgłoszono by się w sytuacji związanej z przemocą domową

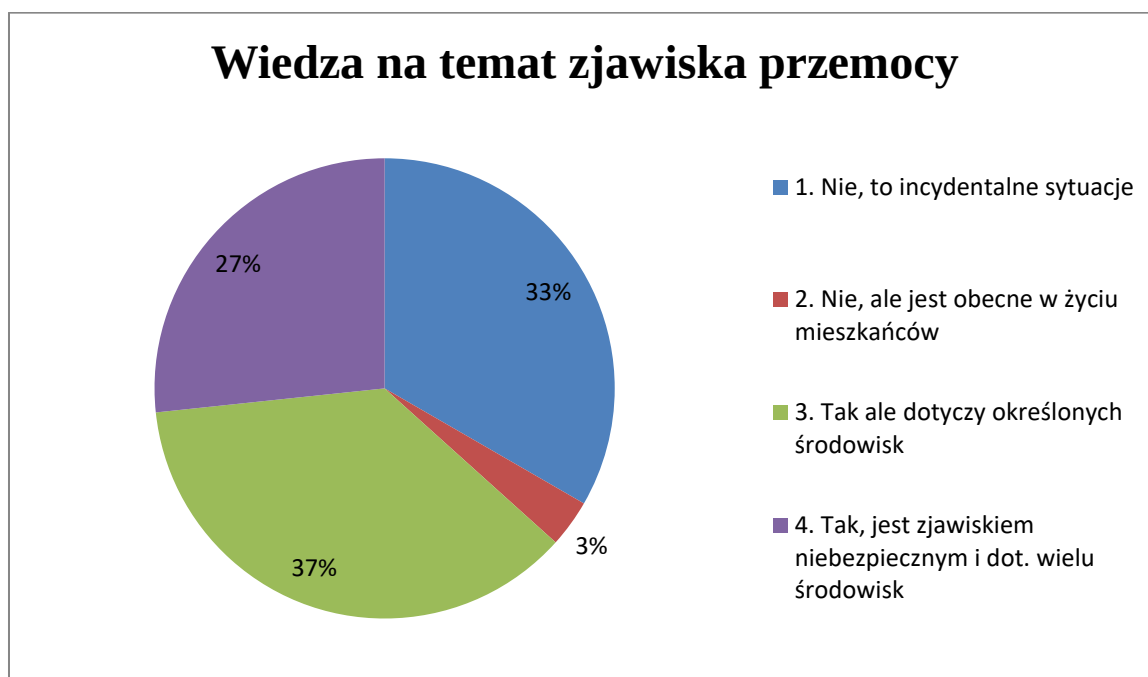
Dokonując analizy danych zebranych z przeprowadzonego badania ankietowego można zauważyć, iż policja traktowana jest jako podstawowa instytucja, która powinna pomóc w przypadku problemu przemocy domowej. Na policję w przypadku wystąpienia przemocy domowej zgłosiłoby się 33% badanych, natomiast do dzielnicowego 31%. Do Ośrodka Pomocy Społecznej zgłosiłoby się 10% badanych, jednakże do pedagoga 8% badanych respondentów. Zgłoszenie wystąpienia przemocy domowej do takich instytucji/ osób jak pracownik socjalny, szkoła, Prokuratura Rejonowa dokonałoby 5 % badanych. Do Sądu Rejonowego zgłosiłoby się 3% respondentów, którzy potrzebowaliby pomocy w sytuacji związanej z przemocą domową.

Wykres. 9. Zdanie mieszkańców na temat oferty działań skierowanych do osób doznających przemocy

Powyższy wykres przedstawia w jakim stopniu oferta działań skierowanych do osób doznających przemocy domowej na terenie Gminy Obrazów jest wystarczająca, w którym większość (53%) odpowiedziała, że tak, oferta ta jest wystarczająca, 27% ankietowanych uważa, że nie jest wystarczająca, 17% badanych twierdzi, że oferta jest zdecydowanie wystarczająca, natomiast 3% respondentów uważa, że zdecydowanie nie jest wystarczająca.

Wykres. 10. Wiedza na temat występowania zjawiska przemocy w Gminie Obrazów oraz jego nasilenie

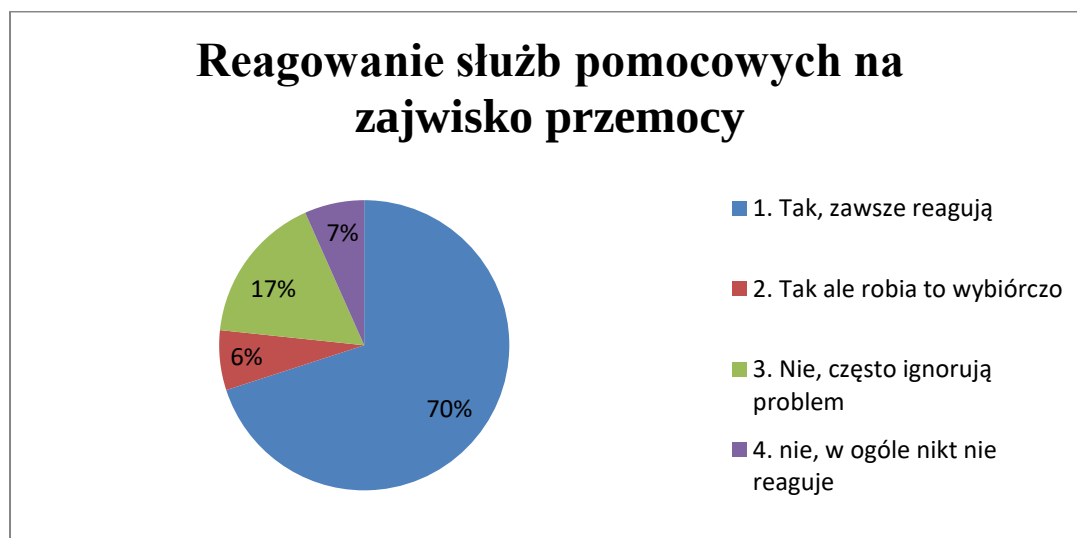
W powyższym wykresie zostały przedstawione wyniki na temat wiedzy i nasilenia zjawiska przemocy wśród mieszkańców Gminy Obrazów. 37% ankietowanych mieszkańców twierdzi, że zjawisko przemocy występuje, ale dotyczy określonych środowisk, 33% badanych stwierdziło, że nie-są to incydentalne sytuacje, 27% badanych stwierdziło, że tak, zjawisko przemocy występuje, jest niebezpieczne i dotyczy wielu środowisk. 3% respondentów wskazało, że nie, zjawisko przemocy nie występuje, ale jest obecne w życiu mieszkańców Gminy Obrazów.

Wykres 11. Co doprowadza do przemocy domowej

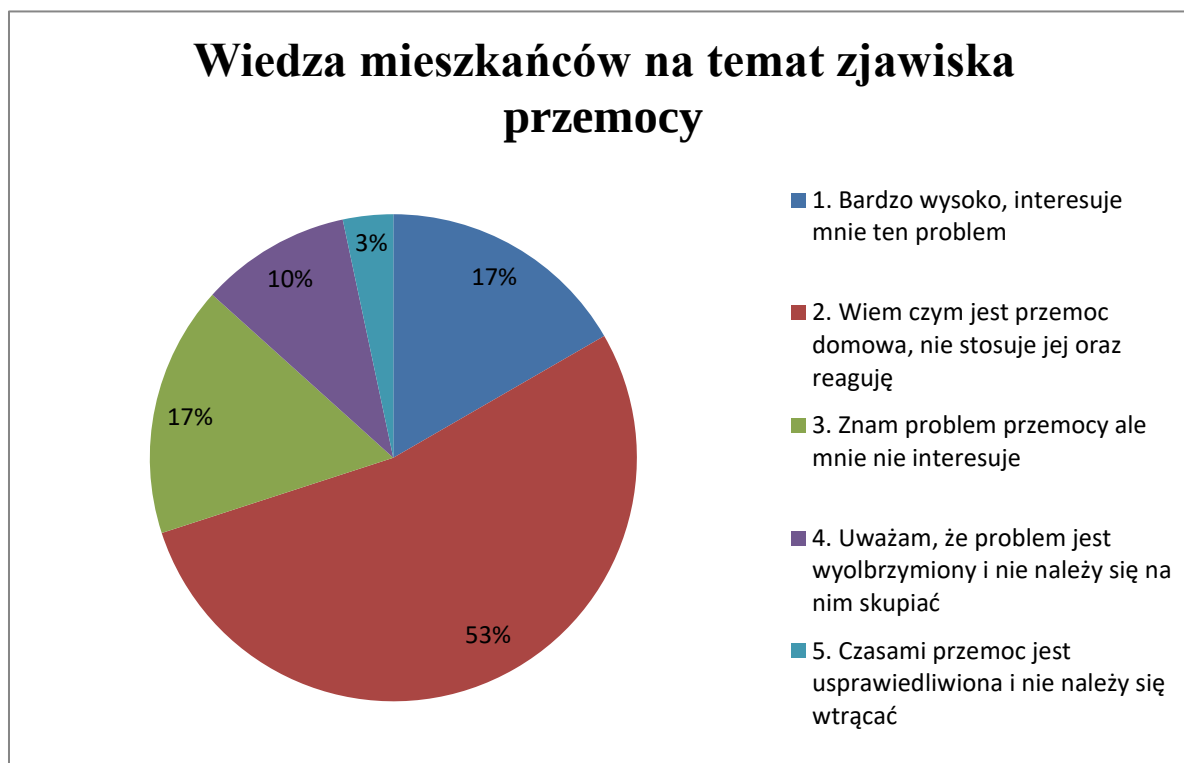
Wśród ankietowanych mieszkańców Gminy Obrazów, najwięcej bo aż 33% osób wskazało, iż najczęstszą przyczyną doprowadzającą do zjawiska przemocy jest alkohol. Kolejną z przyczyn są złe wzorce, zgoda społeczna na przemoc wobec bliskich (14,7%). 12% ankietowanych uważa, iż przyczyna leży po stronie używek takich jak narkotyki, czy chorób psychicznych i innych zaburzeń natury psychologicznej. Zła tradycja przekazywana z pokolenia na pokolenie również wskazywana została przez osoby badane, które stanowiły 9,3% respondentów. Przyczyna występowania przemocy według 8% ankietowanych leży po stronie braku wsparcia i niskich kompetencji wychowawczych, natomiast według 4% badanych mieszkańców z terenu Gminy Obrazów jest to status społeczny i materialny. Niski poziom wiedzy na temat prawa i norm społecznych także okazał się być przyczyną występowania przemocy domowej według 2,6% badanych.

Wykres. 12. Zdanie mieszkańców na reagowanie służb pomocowych na problem przemocy domowej na terenie Gminy Obrazów

W przedstawionym wykresie zostały ukazane dane na temat reagowania służb pomocowych na problem przemocy wśród mieszkańców Gminy Obrazów. Większość badanych tj. 70% określiła, że służby pomocowe zawsze reagują na zjawisko przemocy, 17% deklarowało, że służby nie reagują i często ignorują problem, 7% respondentów stwierdziło, że służby w ogóle nie reagują, natomiast 6 %, że tak, reagują, ale robią to wybiórczo.

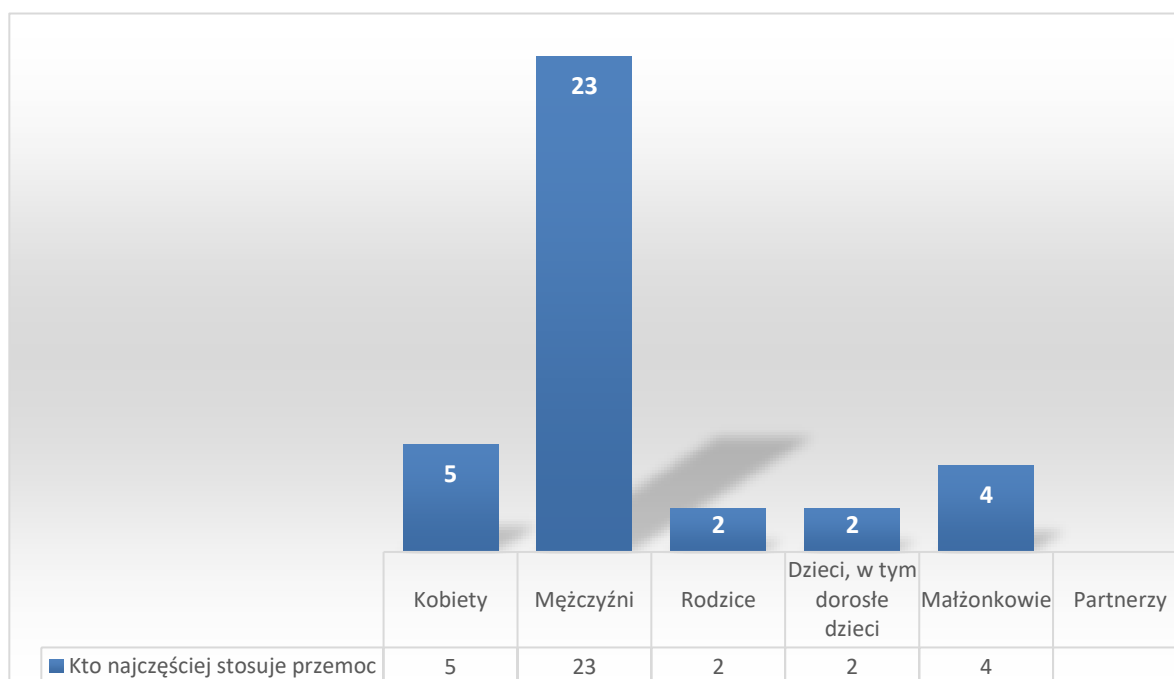
Wykres. 13. Ocena wiedzy na temat zjawiska przemocy

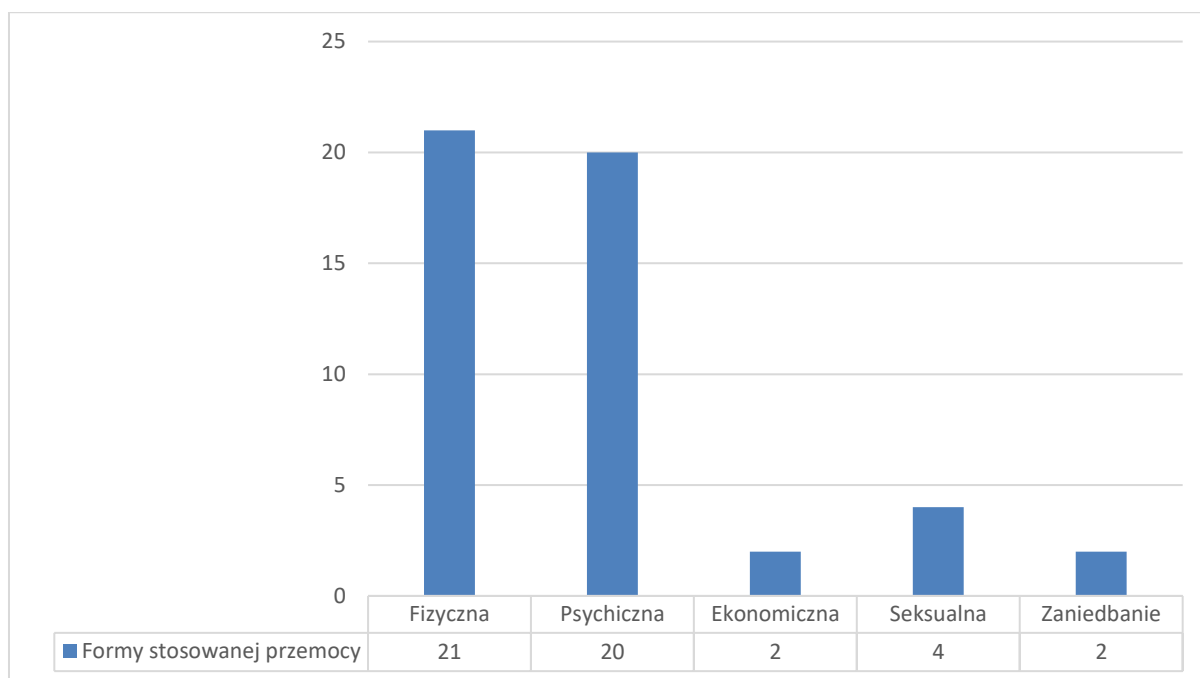
Wśród badanych mieszkańców Gminy Obrazów 53% deklaruje, że wie czym jest przemoc, nie stosuje jej i reaguje na nią, po 17% ankietowanych odpowiedziało: że bardzo wysoko ocenia swój poziom wiedzy na temat przemocy i jej nie stosuje, oraz znają problem przemocy, ale ich nie interesuje. 10 % mieszkańców uważa, że problem przemocy jest wyolbrzymiony i nie należy się na nim skupiać, natomiast 3% badanych uważa, że przemoc czasem jest uzasadniona i nie należy się na nim skupiać.

Wykres. 14. Kto najczęściej stosuje przemoc

Dokonując analizy wykresu nr. 14 możemy zauważyć, iż według respondentów, osobami najczęściej stosującymi przemoc są: mężczyźni (63,8%), kolejną grupę osób stanowią kobiety (13,8%), następnie małżonkowie (11,11%). Rodzice, a także dzieci w tym dorosłe dzieci stanowiły (5,55%) odpowiedzi ankietowanych.

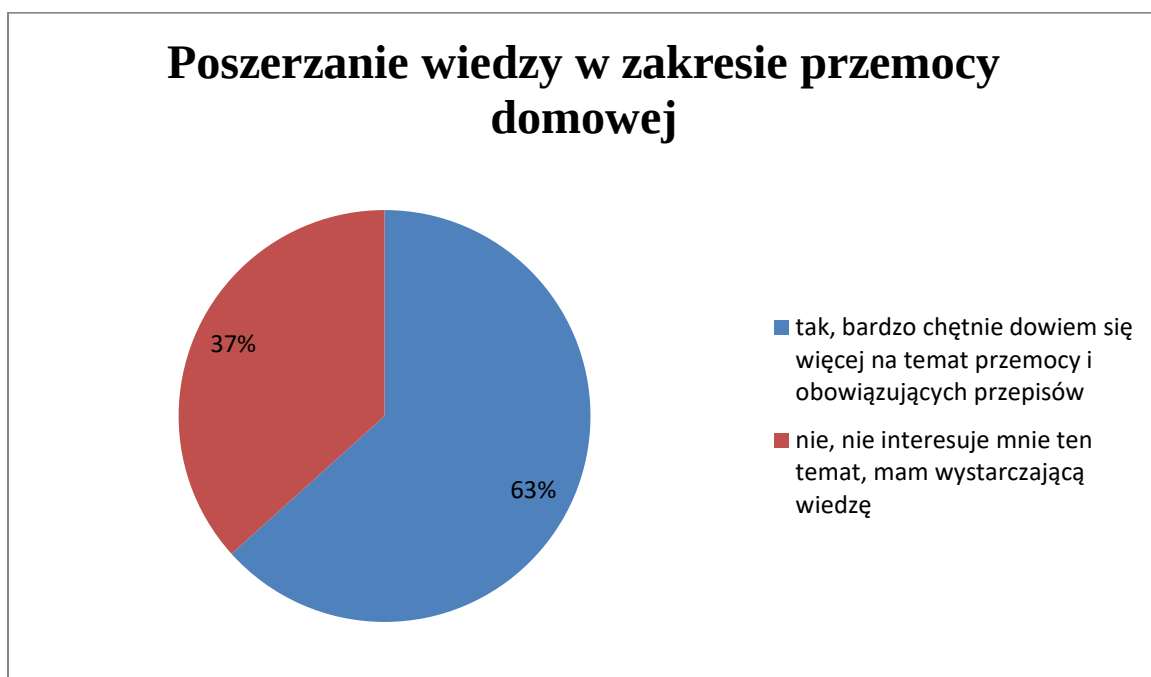

Wykres. 15. Najczęściej stosowane formy przemocy

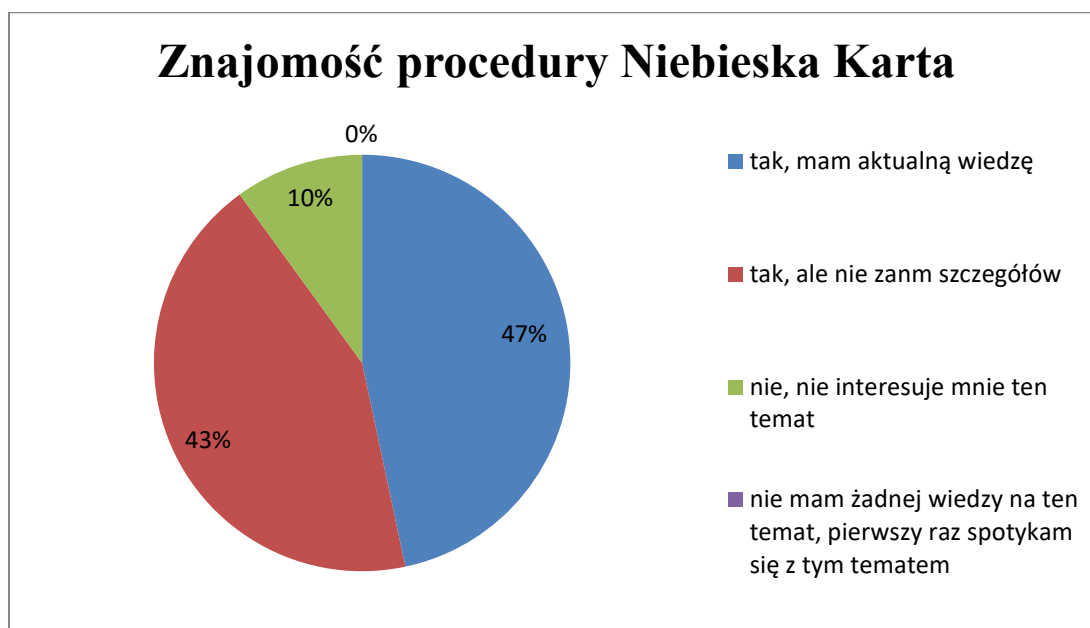
W badaniu ankietowym respondenci zapytani zostali również o najczęstsze formy stosowania przemocy. Powyższy wykres przedstawia wyniki przeprowadzonego badania, w myśl którego, 43% ankietowanych uważa, że najczęstszą formą przemocy jest przemoc fizyczna. Zaraz obok przemocy fizycznej wskazana została przemoc psychiczna (41%). 8% ankietowanych uważa, że przemoc seksualna jest najczęstszą formą przemocy. Najmniej bo 4% ankietowanych wskazuje na przemoc ekonomiczną oraz zaniechanie.

Wykres. 16. Poszerzanie swojej wiedzy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez udział w wykładach, spotkaniach, warsztatach organizowanych bezpłatnie przez instytucje pomocowe na terenie Gminy Obrazów

W pytaniu dotyczącym poszerzania wiedzy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez udział w wykładach, spotkaniach, warsztatach organizowanych bezpłatnie przez instytucje pomocowe na terenie Gminy Obrazów, 63% respondentów zainteresowanych jest poszerzaniem swojej wiedzy, natomiast 37 % badanych wskazało, iż nie są zainteresowani tematem, gdyż posiadają wystarczającą wiedzę w danym zakresie.

Wykres.17. Znajomość procedury Niebieska Karta i działań z nią związanych

47% ankietowanych mieszkańców Gminy Obrazów oświadczyło, że ma aktualną wiedzę na temat procedury Niebieska Karta (NK) w pytaniu dotyczącym znajomości procedury NK oraz działań z nią związanych. Szczegółów na temat procedury NK wśród ankietowanych nie zna 43% respondentów. 10% ankietowanych nie jest zainteresowane tematem procedury NK. Co ważne, żaden z ankietowanych mieszkańców nie oświadczył, że z tematyką związaną z procedurą Niebieska Karta spotyka się po raz pierwszy.

5. Podsumowanie

Pomoc i wsparcie rodzin dotkniętych przemocą, z uwagi na złożoność i specyfikę problemu, wymaga współpracy wielu instytucji pomocowych. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy zjawiska przemocy na terenie Gminy Obrazów można określić działania, które najlepiej odzwierciedlają potrzeby mieszkańców w tym zakresie. Są to: wzmocnienie kompetencji zawodowych osób zajmujących się przeciwdziałaniem i ograniczaniem zjawiska przemocy, wsparcie specjalistyczne dla osób dotkniętych lub zagrożonych przemocą, spotkania rozwojowe i wspierające dla osób doświadczających przemocy i zagrożonych jej występowaniem oraz organizacja ogólnodostępnych wydarzeń mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej. Są to działania o charakterze zapobiegawczym, jak i interwencyjnym.

III. ANALIZA SWOT- ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ

Jedną z podstawowych metod analizy strategicznej jest analiza SWOT, która polega na ustaleniu silnych i słabych stron zasobów własnych gminy oraz szans i zagrożeń związanych z jej otoczeniem. Pozwala tym samym oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje w tym przypadku Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrazowie w kontekście przeciwdziałania przemocy domowej. Analiza została ograniczona do omawianego aspektu.

1. Mocne strony

- a) Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Grup Diagnostyczno- Pomocowych oraz innych instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- b) Wyspecjalizowana i stale doskonaląca umiejętności kadra posiadająca wiedzę z zakresu pracy z rodziną dotkniętą zjawiskiem przemocy;
- c) Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.
- d) Działalność Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i ich Rodzin w Obrazowie;
- e) Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemem przemocy oraz uzależnień dostępu do specjalistycznego wsparcia;
- f) Znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych przemocą;
- g) Zwiększająca się świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy domowej oraz reagowania na nie;
- h) Upowszechnianie wśród dzieci, młodzieży z terenu Gminy Obrazów działań informacyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- i) Oferta dla dzieci, młodzieży- pomoc psychologiczna, pedagogiczna, świetlica.

2. Słabe strony

- a) Brak realizacji programów edukacyjno-korekcyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- b) Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych;
- c) Przemoc jako problem nie zawsze rozpoznany;
- d) Niewystarczające działania profilaktyczne;

- e) Brak organizacji pozarządowych, zajmujących się wsparciem osób doświadczających przemocy;
- f) Niski poziom zaangażowania niektórych instytucji w pracę zespołu, grup, zobowiązanych do realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej;

3. Szanse

- a) Chęć podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych przez osoby pracujące z osobami doświadczającymi przemocy oraz stosującymi przemoc;
- b) Zwiększająca się dostępność specjalistycznego wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
- c) Większa świadomość mieszkańców Gminy Obrazów reagowania na przemoc;
- d) Możliwość wykorzystania istniejących przepisów prawa;
- e) Integrowanie i koordynowanie działań w środowisku lokalnym przez Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz rozwiązywanie problemów poszczególnych rodzin przez Grupy Diagnostyczno-Pomocowe.

4. Zagrożenia

- a) Wykorzystywanie procedury „Niebieska Karta” w sprawach dotyczących konfliktów rodzinnych;
- b) Niski poziom zaufania do instytucji i niechęć do współpracy ze strony rodzin;
- c) Wzrost liczby osób wymagających podjęcia działań pomocowych;
- d) Negatywne wzorce zachowań społecznych;
 - e) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin;
 - f) Problemy alkoholowe członków rodzin.

IV. CELE PROGRAMU

1. Cel główny Programu

Celem strategicznym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2030 w Gminie Obrazów jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zminimalizowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Obrazów.

2. Cele szczegółowe Programu:

Strategiczny cel Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Obrazów koncentruje się przede wszystkim na problemie przemocy domowej, zwiększenia skuteczności jej przeciwdziałania oraz zminimalizowania skali występowania zjawiska przemocy domowej w rodzinach na terenie Gminy Obrazów. W celu realizacji celu strategicznego (głównego) niezbędne są jednak cele szczegółowe, które w sposób przejrzysty i zrozumiały przedstawiają sposób działania poszczególnych instytucji tak, aby podczas realizacji niniejszego Programu wskazywały sposób osiągnięcia celu głównego.

Poniżej zaprezentowane zostały w czterech głównych obszarach cele szczegółowe, wyznaczające kierunki działania w celu osiągnięcia celu głównego.

Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej				
Kierunki działania	Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Podniesienie poziomu wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej, zmiana mentalności mieszkańców Gminy Obrazów na problematykę przemocy.	Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej poprzez rozpowszechnianie ulotek, broszur, plakatów w placówkach Oświatowych itp., na terenie Gminy Obrazów	OPS, ZI, GKRPA, Placówki Oświaty	Liczba rozpowszechnionych ulotek, broszur, plakatów.	2023-2030
	Podanie do publicznej wiadomości wykazu placówek zajmujących się ofiarami przemocy, numerów telefonów zaufania np. Niebieską Linie (strona internetowa, tablica ogłoszeń)	OPS, ZI, GKRPA, Placówki Oświaty	Liczba podanych do wiadomości informacji	2023-2030
Prowadzenie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z zakresu rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy	Współorganizacja i udział w kampaniach i akcjach społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy dla dzieci i młodzieży – organizacja pogadarek	OPS, ZI, Placówki Oświatowe, Policja	Liczba zorganizowanych spotkań z młodzieżą	2023-2030

	Realizowanie programów edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży	Placówki Oświaty	Liczba zrealizowanych programów edukacyjnych	2023-2030
Prowadzenie edukacji w celu wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodziców	Praca socjalna szeroko rozumiana, udzielanie indywidualnego poradnictwa	OPS, GKRPA	Liczba rodzin objętych pracą socjalną, wsparciem psychologicznym	2023-2030

Zwiększenie potencjału instytucjonalnego i kadrowego służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej

Kierunki działania	Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Organizacja szkoleń, warsztatów, konferencji dla podmiotów zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy domowej	OPS, ZI, UG	Liczba uczestników szkoleń	2023-2030 (raz do roku szkolenie, warsztat lub konferencja)

Pomoc i ochrona osób dotkniętych przemocą domową

Kierunki działania	Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Zapewnienie środków finansowych w celu kontynuacji funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i ich Rodzin w Obrazowie	Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i ich Rodzin	UG	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w ramach funkcjonowania Punktu	2023-2030

Udzielanie pomocy oraz wsparcia osobom doznającym przemocy domowej	Podjmowanie działań w rodzinach doznających przemocy domowej- procedura „Niebieska Karta”, udzielanie informacji na temat istniejących form pomocy	OPS, ZI, Ochrona Zdrowia, Placówki Oświaty, Policja,	Liczba założonych formularzy „Niebieska Karta”, Liczba osób którym udzielono pomocy	2023-2030
	Udzielanie kompleksowej pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy domowej w formie poradnictwa psychologicznego, medycznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego oraz zawodowego	OPS, Policja, ZI, Placówki Oświaty, Ochrona Zdrowia, GKRPA, Kuratorska służba sądowa	Liczba osób objęta pomocą w formie poradnictwa psychologicznego, medycznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego oraz zawodowego w danej instytucji	2023-2030
Wspieranie i rozwijanie podmiotów udzielającym wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową	Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	ZI	Liczba spotkań ZI, Liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	2023-2030
Monitoring działań pomocowych	Wizyty pracowników socjalnych i dzielnicowych w ramach monitoringu, gdzie wszczęto procedurę „Niebieska Karta”	OPS, ZI, Policja	Liczba zakończonych procedur „Niebieska Karta” w związku z ustaniem przemocy w rodzinie, Liczba wizyt w środowisku,	2023-2030

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy				
Kierunki działania	Rodzaje działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
Współpraca z instytucjami w zakresie realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych oraz korekcyjno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	Kierowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	ZI,	Liczba uczestników skierowanych do programów, Liczba osób, które ukończyły program.	2023-2030

Oddziaływanie psychologiczne i terapeutyczne na osoby podejrzane o stosowanie przemocy domowej	Stosowanie procedury „Niebieska Karta”, informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy domowej, kierowanie do GKRPA, informowanie o możliwości skorzystania z pomocy psychologa, terapeutę ds. uzależnień	ZI, Policja, Kurator, Oświata, Ochrona Zdrowia, OPS, GKRPA	Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”, liczba osób skierowanych do GKRPA, liczba osób którym udzielono informacji	2023-2030
---	--	--	--	-----------

V. ZASOBY GMINY OBRAZÓW W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU

Instytucje realizujące Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Obrazów, które służą pomocą oraz wsparciem ofiarom przemocy domowej:

- Urząd Gminy w Obrazowie;
- Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Zespół Interdyscyplinarny;
- Policja;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Placówki oświatowe;
- Placówki ochrony zdrowia;
- Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i ich Rodzin w Obrazowie,
- inne instytucje, organizacje, stowarzyszenia i osoby fizyczne realizujące cele i zadania zawarte w Programie.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej dla Gminy Obrazów na lata 2023-2030 skierowany jest dla wszystkich mieszkańców z terenu Gminy Obrazów, a przede wszystkim:

1. ofiar przemocy domowej:
 - a) współmałżonków lub partnerów ze związków nieformalnych;
 - b) dzieci;
 - c) osób starszych;

- d) osób niepełnosprawnych;
- 2. osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej,
- 3. przedstawicieli instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej,
- 4. przedstawicieli władz lokalnych,
- 5. społeczności lokalnej Gminy Obrazów.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- 1. Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej Gminy Obrazów o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z nim.
- 2. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej.
- 3. Zbudowanie na terenie Gminy Obrazów spójnego, pełnozakresowego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.
- 4. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej.
- 5. Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
- 6. Spadek liczby przypadków przemocy domowej.

VIII. MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

- 1. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o gromadzone i analizowane informacje uzyskane od podmiotów zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności dane zebrane przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.
- 2. Obszarami podlegającymi monitorowaniu będą wyznaczone do realizacji zadania.
- 3. Rezultatem monitoringu będzie sprawozdawczość podmiotów uczestniczących w realizacji zadania. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 28 lutego każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrazowie.

IX. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Po przeanalizowaniu danych oraz wypracowaniu wniosków do realizacji przez Zespół Interdyscyplinarny, Wójt Gminy Obrazów do 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy w Obrazowie sprawozdanie z realizacji Programu.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadania Programu będą środki finansowe z budżetu Gminy Obrazów oraz ze środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

XI. PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.).